

8. Therapieruimte en inrichting

Zowel de inrichting van de **therapieruimte** als de **binnen-kattenruimte** en de **buiten-kattenruimte** worden hier besproken.

- *Oppervlakte:*
  - Therapieruimte:
    - Minimum 16m².
    - Hou rekening met de nodige plaats voor rolstoelgebruikers (minimum 85cm voor de doorgangen en minimum 170cm om een draaibeweging te maken).
  - Binnen-kattenruimte:
    - 40m² maar het is afhankelijk van het aantal katten.
  - Buiten-kattenruimte:
    - Minimum 50m² maar het is afhankelijk van het aantal katten.
  - Vergroot het bruikbare oppervlakte voor de katten door ook de hoogte te gebruiken (denk aan loopbruggen, platformen, enz).

- *Toegankelijkheid van de ruimtes:*
  - Therapieruimte:
    - Voor de katten, de patiënt en de therapeut/patiënt-begeleider.
  - Binnen-kattenruimte:
    - Enkel toegankelijk voor de katten en de kattenverzorger.
  - Buiten-kattenruimte:
    - Enkel toegankelijk voor de katten en de kattenverzorger.

- *Doorgangen:*
  - De katten kunnen vrij van één ruimte naar de andere lopen via kleine doorgangen (bv. tunnels, loopbruggen, kattenluiken...).
  - Om vrije doorgang voor alle katten op elk moment te verzekeren worden er best n+1 doorgangen voorzien waarbij n het aantal katten is. Bij meerdere katten is het nodig te vermijden dat geen enkele kat in het nauw gedreven kan worden dus de doorgangen worden best strategisch verspreid.

- *Sluissysteem:*
  - Zodat de katten niet kunnen ontsnappen en de patiënten de therapieruimte op eigen tempo kunnen betreden/verlaten.

- *Vloer (geen poreus materiaal en liefst anti-slipvloeren) (Kohler, 2011):*

Zorgbeest

- Gebruik materialen die liefst egaal, makkelijk afwasbaar en bestand tegen herhaaldelijk reinigen zijn.
  - Bv. een polyurethaan gietvloer of een steentapijt met gesloten structuur.
  - Bv. een kortpolig tapijt gemaakt van nylonpool met een gesloten pvc-rug.
  - Eventueel rubberen matten leggen (geven meer grip maar zijn moeilijk schoon te maken).
  - Om te voorkomen dat de ondergrond te glad is, kan er ook ruw tapijt op bevestigd worden. Dit kan bv. door middel van velcro zodat het tapijt afneembaar is om af te wassen.
  - Geen drempels hoger dan 2cm (rolstoelgebruikers).
- *Muren:*
    - Beschilderen met gechloreerde rubberverf ofwel met een standaard commercieel verkrijgbare verf en deze daarna vernissen om deze afwasbaar te maken.
  - *Geluidsoverlast:*
    - Katten ervaren vaak stress door veel geluid. Het is dus aangeraden gebruik te maken van geluiddempende materialen bij de bouw/renovatie van de AAI-ruimtes (zowel voor geluid van buiten naar binnen als voor geluid van binnen uit niet te hard te laten weergalmen).
  - *Verlichting* (Herron & Schreyer, 2014):
    - Voldoende verlichting om aangenaam te kunnen werken maar gebruik geen te felle lichtbronnen zoals TL-lampen (Kohler, 2011).
    - De rustplaats van de kat mag wat donkerder zijn.
    - Hou rekening met de kritische flikkerfrequentie (gebruik lampen die een snellere frequentie hebben dan 70hz) + het ultrasoon geluid (vermijd bijvoorbeeld TL-lampen).
  - *Verluchting:*
    - De lokalen moeten goed geventileerd zijn (Kohler, 2011). Zet tijdig een raam open of zorg voor een verluchtingssysteem. Gebruik nooit kantelramen zonder een beveiligingsrooster te voorzien: nieuwsgierige katten kunnen gemakkelijk klem komen te zitten in de v-vorm van een openstaand kantelraam en hieraan overlijden.
  - *Temperatuur:*
    - De kamertemperatuur in de binnenruimte bevindt zich tussen 20°C en 25°C en moet regelmatig gecontroleerd worden (Kohler, 2011).
    - Katten verkiezen een temperatuur die zich tussen de 30°C en 38°C bevindt (Stella & Croney, 2016). Maak daarom gebruik van bedding die goed warmte vasthoudt,

Zorgbeest

- dozen, warmte-elementen of –lampen om tegemoet te komen aan de warmtebehoefte van de kat (Stella & Croney, 2016).
- Voorzie plaatsen waar de kat zich kan opwarmen en plaatsen waar ze in een koelere temperatuur kan verblijven (Stella & Croney, 2016).
  - Het is ook belangrijk voor een kat niet te moeten liggen op een koude vloer of in een vochtige kamer te moeten verblijven.
- *Geuren:*
    - Katten ruiken ongeveer 40 keer beter dan mensen en zijn zeer gevoelig voor geur. Gebruik dus schoonmaakmiddelen met een neutrale geur en vermijd luchtverfrisser.
    - Katten zetten geuren af door het geven van kopjes aan materialen en door aan voorwerpen te krabben. Deze geurmarkeringen zijn belangrijk voor de kat. Reinig of was daarom niet alle materialen en spullen in één keer, maar laat steeds enkele dingen ongemoeid zodat de kat steeds ergens haar vertrouwde geur kan terugvinden.
    - In voor katten stresserende situaties zoals introductie in een nieuwe omgeving, dierenartsbezoek, verandering in routine... kan Feliway® worden ingezet. Dit product is verkrijgbaar als spray en als verdamper. Feliway® bevat een synthetisch feromoon dat katten geruststelt en zo een stressverlagend effect bewerkstelligt.
    - Maak eventueel gebruik van aromatherapie (vooral van lavendel en kamille) voor de geuren en voor het relaxerend effect (Graham et al., 2005).
  - *Hygiëne:*
    - De therapieruimte moet dagelijks gereinigd worden of voor het begin van de AAI-sessie afhankelijk van de pathologie van de patiënt.
    - De kattenverblijven zelf kunnen naar behoefte, bijvoorbeeld wekelijks, schoongemaakt worden. Elke schoonmaakbeurt veroorzaakt stress bij katten, wat de weerstand doet dalen en kan leiden tot ziekte. Het is daarom beter om aan spot-cleaning te doen en enkel met grotere intervallen de volledige verblijfsruimtes te reinigen. Bij spot-cleaning wordt enkel schoongemaakt wat vuil is.
    - Kies ruimtes die gemakkelijk en grondig schoongemaakt kunnen worden (Ophorst, 2014).
    - Verkies als schoonmaakmiddel voor de therapieruimte een ontsmettende en reinigende oplossing op basis van chloorhexidine en cetrimide zoals HAC (Hospital Antiseptic Concentrate). Voor de verblijfsruimtes is ontsmetting over het algemeen niet nodig en kan een gewone, neutrale huishoudelijke reiniger gebruikt worden. Hou er rekening mee dat chloorhoudende producten (inclusief javel/bleekwater) katten kunnen aanzetten tot wildplassen. Gebruik nooit producten met fenolen (bijvoorbeeld dettol®) aangezien deze toxisch zijn voor katten.
  - *Veiligheid:*

Zorgbeest

- Zorg dat de ruimte op alle gebied veilig is voor zowel kat als mens (bv. geen gladde vloeren, scherpe randen, uitsteeksels, gevaarlijke trappen, glazen voorwerpen, kachel, ...)
- *Opslagruimte (voor de attributen):*
  - Zorg voor haken aan de muur in de therapieruimte om bepaalde attributen (bijvoorbeeld hoepels, kegels, ...) gemakkelijk bij de hand te hebben, en/of voor een gesloten kast in de therapieruimte om alle attributen op te bergen, en/of voor een aparte opslagruimte.
- *Meubilair:*
  - Slijtvast.
  - Waterbestendig.
  - Ontsmetbaar.
  - Meubels gemaakt uit bijvoorbeeld kunstleer.
  - Het meubilair aanpassen aan de activiteiten met de katten en aan de pathologie van de patiënten (Kohler, 2011).
- *Rustplaats:*
  - Verkies een rustplaats die aan drie kanten afgesloten is.
  - Liefst op een verhoog van waarop de kat doorheen de ruimte kan rondkijken.
  - Voorzie rustige plaatsen, weg van alle stimulatie waar de kat zich op elk moment kan wegtrekken. Plaats er een deken, een mat, een kussen... (Fine et al., 2015).
  - Aantal rustplaatsen = aantal katten + 1.
  - Verspreid de rustplaatsen in de ruimte.

Zorgbeest

Voorbeeld van een plaats- en kostenefficiënt kattenmeubel (Dierenasiel H'Onderdak):

- **Watercontainers:**
  - Liefst waterbakken met een grote diameter.
  - Dagelijks vers water.
  - Liefst van keramiek of roestvrij staal.
  - Plaats ze aan de doorgang en ver van de eetbakken en kattenbakken.
  - Aantal watercontainers = aantal katten + 1.
  - Verspreid de watercontainers in de ruimte.

- **Voederbakken:**
  - Liefst van keramiek of roestvrij staal.
  - Liefst voederbakken met een grote diameter en niet te diep (snorharen zijn gevoelig).

Zorgbeest

- Zet ze op een rustige plaats waar de kat ongestoord kan eten.
- Zet ze niet te dicht bij de kattenbak.
- Aantal voederbakken = aantal katten + 1. Zet deze verspreid over de ruimte zodat ze niet gemonopoliseerd kunnen worden door één kat.
- *Voederpuzzels:*
  - Naast voederbakken dient ook voedsel aangeboden te worden onder de vorm van voedselverrijking.
- *Kattenbakken:*
  - Aantal kattenbakken = aantal katten + 1.
  - Zet ze op een rustige locatie (geen doorgang).
  - Met een minimale grootte van anderhalve keer de lengte van de kat (genoeg om zich te kunnen draaien).
  - Open of gesloten bakken afhankelijk van de voorkeur van de kat. Verwijder steeds de klapdeurtjes van gesloten kattenbakken, deze kunnen leiden tot onzindelijkheid.
  - Vul de bakken met minimum 2 centimeter (optimaal: twee vingers diep) zachte kattenbakvulling met kleine korrelgrootte (bij voorkeur op plantaardige basis, bijvoorbeeld op basis van maïs, dennenhout of walnotendoppen).
  - Gebruik géén kattenbakzakken of geurpoeders, dit kan een aversie tegen de bak veroorzaken.
  - Verspreid de kattenbakken in de ruimte (anders beschouwen ze het nog als één kattenbak en kan het problemen geven bij het houden van groepen katten door monopolisatie).
  - Uitwerpselen en urine dagelijks uitscheppen.
  - Minstens een maal per week de vulling weggoeien, de bakken uitwassen met bleekwater, HAC of allesreiniger en na drogen vullen met verse vulling.
- *Speelgoed en accessoires:*
  - Bestendig.
  - Bij voorkeur klein, licht en makkelijk beweegbaar. Bijvoorbeeld pingpongballetjes, pluche muizen, springveren.
  - Zonder kleine deeltjes.
  - Wasbaar.
  - Maak gebruik van speeltjes die op verschillende zintuigen inspelen.
  - Probeer de speeltjes regelmatig af te wisselen.
  - Aangezien katten vaak op zichzelf spelen moet het verblijf de katten in staat stellen om uit elkaars buurt te kunnen spelen.

Zorgbeest

- Voorzie sterke speelhengels waarmee de patiënten vanop veilige afstand met de katten kunnen spelen.
- Voorzie dagelijks een speelsessie van zo'n 15 minuten, zodat de katten hun jachtinstinct kunnen uitleven en de kans op frustratie en prooigerelateerde agressie verminderen.
- *Planten:*
  - Vermijd bloembakken en verbied giftige planten (Kohler, 2011).
  - Veel katten hebben wel behoefte om groen om op te knabbelen om hun spijsvertering te bevorderen. Geschikte planten hiervoor zijn tarwegras, graslelie (*Chlorophytum comosum*) en parapluplant (*Cyperus sp.*).
- *Uitkijkposten:*
  - Kattenboom
  - Loopplank
  - Verhoogde rustplaatsen
  - Plaats ze liefst aan de doorgang
  - Aantal uitkijkposten = aantal katten + 1
  - Verspreid de uitkijkposten in de verschillende ruimtes.
- *Verstopposten:*
  - Plaats ze liefst aan de doorgang
  - Aantal verstopposten = aantal katten + 1
  - Verspreid de verstopposten in de ruimte.
- *Krabmogelijkheden:*
  - Katten krabben voornamelijk om hun territorium af te bakenen. Krabben is een gedragsbehoefte die ze sowieso moeten kunnen uitoefenen. Voorzie daarom krabpalen, krabmatten, krabplanken... en bied daarbij zowel verticale als horizontale krabmogelijkheden aan.
  - Katten moeten zich kunnen uitrekken. Maak de verticale krabmogelijkheden daarom minstens 76.2cm hoog of hang krabplanken hoog genoeg op.
  - Voorzie krabmogelijkheid in de buurt van rustplaatsen, daar waar katten de buitenwereld kunnen waarnemen (vb. ramen), op plaatsen waar veel passage is en aan in- en uitgangen van een kamer.
- *Omgeving:*
  - Zich inlichten over de omringende kamers en de activiteiten die er plaatsvinden (Kohler, 2011) zodat deze de AAI niet storen.

Zorgbeest

- Let op de lichaamstaal van de katten om emotie in te schatten. In geval van ongemak/angst of andere problematische gedragingen, moet de omgeving aangepast worden. Indien nodig, zoek gespecialiseerde hulp via een bekwame kattengedragstherapeut.
- *Omheining (buiten-kattenruimte):*
  - Zou ten minste 1.80m hoog moeten zijn.
  - Voorzie aan de bovenkant van de omheining een horizontaal overhangende afrastering van ten minste 50cm breed.
  - Gebruik gepuntlast (al dan niet geplastificeerd) metaalgaas of kippengaas van een draaddikte van 1,6mm en een maaswijdte van maximaal 2,5cm.
  - Onderaan de omheining moet het gaas goed vastgezet worden. Zet het op gepaste tussenafstanden vast op muur of een stevige achterwand of graaf het gaas minstens 10cm in.